

2. Лотман Ю. М. Структура художественного текста / Ю. М. Лотман. – Москва, 1970. – 384 с.

3. Тураева З. В. Лингвистика текста (Текст: структура и семантика) : Уч. пособие для студентов / З. В. Тураева. – Москва, 1986. – 127 с.

4. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах : посібн. для вчителя / О. Я. Савченко. – Київ : Освіта, 2007. – 334 с.

5. Шевчук Л. М. Читаємо. Розуміємо. Творимо. Навчальна програма курсу за вибором для учнів 2-4 (1-4) класів. – Режим доступу: http://www.undip.org.ua/news/library/navch_program_detail.php?ID=9285 (дата звернення 28.02.2020). – Назва з екрана.

6. Шевчук Л. М. Від сприймання тексту – до текстотворення (на прикладі застосування симетрично-послідовної технології) / Л. М. Шевчук // Contemporary innovative and information technologies of social development: educational and legal aspects. Monograph 24. – Katowice : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019. – S. 421-428.

Шпак В.П.,

*докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка
кафедри початкової освіти Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького*

ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ «ПЕРЕВЕРНУТИЙ КЛАС» У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Реформаційні зміни, що відбуваються нині в початковій школі згідно з Концепцією «Нова українська школа: простір освітніх можливостей», потребують переосмислення вимог до оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Зокрема, у «Методичних матеріалах для 3-х класів

експериментальних закладів освіти НУШ» [1, с. 2] зазначено, що вчитель може застосовувати модель «перевернутий клас», пропонуючи учням удома переглянути навчальні відеоматеріали або інші інформаційні ресурси для опрацювання нового навчального матеріалу або закріплення вивченого. Після цього у класі пропонуються до виконання практичні завдання за розглянутим удома матеріалом.

Аргументом на користь застосування цієї моделі в НУШ вважають можливість її впливу на розвиток пізнавальної активності і самостійності учнів, формування в них уміння вчитися через самостійне ознайомлення з інформативними джерелами, а також вивільнення урочних занять для розвитку мислення [5]. Як бачимо, цінність «перевернутого навчання» полягає в розширенні можливості вивільняти навчальний час для організації групових занять при обговоренні змісту програмового матеріалу, перевірки самостійно здобутих знань під час взаємодії в практичній діяльності.

Зазначимо, що ідея перевернутого навчання (від англ. *flipped classroom*) є відносно новою і пов'язана з діяльністю Салмана Хана – засновника «Академії Хана» міжнародної освітньої мережі. У 2006 р. він розпочав із того, що пояснюючи програмовий матеріал своїм двоюрідним братам і сестрам сам захопився цією ідеєю, а для полегшення його засвоєння розробляв навчальні відео, які розміщував на каналі YouTube.

У 2007 р. ця модель навчання була запропонована учням Вудландської школи у штаті Колорадо (США) двома вчителями природничих наук – Аароном Самсом і Джонатаном Бергманом. Вони почали створювати короткі відео, які учні спочатку переглядали вдома, а на уроках виконували лабораторні роботи і відповідали на запитання [5].

У зарубіжній педагогічній практиці наразі поширені такі види «перевернутого навчання»:

1) *типовий перевернутий клас* (The Standard Inverted Classroom): учні отримують домашнє завдання з перегляду відеоматеріалу до теми наступного уроку, під час якого практично закріплюють отримані теоретичні знання, а вчителі додатково отримують можливість для індивідуальної роботи;

2) *орієнтований на дискусію перевернутий клас* (The Discussion-Oriented Flipped Classroom): подібний до попереднього, але на уроці вчитель організовує обговорення отриманої інформації;

3) *сфокусований на демонстрації перевернутий клас* (The Demonstration-Focused Flipped Classroom): є ефективним при демонстрації матеріалів, проведенні дослідів, при цьому вчитель організовує демонстрацію, яку учні сприймають і аналізують, а потім відтворюють певні дії у зручному для них темпі;

4) *псевдоперевернутий клас* (The Faux-Flipped Classroom): учням пропонується подивитися відео на уроці, після чого виконувати запропоновані вчителем завдання й отримувати від нього індивідуальні консультації;

5) *груповий перевернутий клас* (The Group-Based Flipped Classroom): має за основу інтерактивну взаємодію, для чого перед уроком учні за власним бажанням або за рекомендацією вчителя об'єднуються у групи, ознайомлюються з відповідними матеріалами, а на уроці спільно працюють над певною навчальною проблемою;

6) *віртуальний перевернутий клас* (The Virtual Flipped Classroom): має вигляд дистанційного навчання з усіма відповідними атрибутами, оскільки вчитель пропонує учням навчальний матеріал для перегляду, видає практичні завдання, онлайн консультує, тестує і виставляє підсумкові оцінки;

7) *«перевернутий» учитель* (Flipping The Teacher): учні самі можуть готувати або шукати відеоматеріали, формувати практичні завдання, консультувати, перевіряти роботи, а вчитель стежить за організацією освітнього

процесу, способом подання інформації, і в разі потреби надає необхідну допомогу [2].

Основними елементами моделі «перевернутого навчання» вважаються: використання лаконічних (не більше 5-6 сторінок на урок) підручників; попереднє ознайомлення учнів із новим навчальним матеріалом удома; коротке пояснення на уроці нового навчального матеріалу за текстом підручника; оцінювання знань і навичок учнів при виконанні практичної роботи; формування і перевірка на кожному уроці навичок, що базуються на матеріалі поточного уроку; виставлення сукупної оцінки за знання теорії та практичні навички; дозвіл на використання учнями інформаційних матеріалів під час роботи; унеможливлення й невиконання списування; індивідуальний захист власних практичних робіт [3].

Серед переваг моделі «перевернутого навчання» науковці відзначають такі: до уроків учням доводиться готуватися заздалегідь; у них є реальна можливість опрацювання навчальних відеоматеріалів у зручному темпі, зупиняючись на найбільш складних для сприйняття місцях; підвищення навчальної мотивації. При цьому вчителю набагато легше контролювати індивідуальні траєкторії розвитку кожного учня, розширювати засоби діагностики й оцінювання навчальних досягнень.

Зазначимо, що при застосуванні моделі «перевернутого навчання» можуть виникати проблеми, що пов'язані з відсутністю в учнів необхідної мотивації, комп'ютерних засобів навчання, змістом відео контенту, відповідністю вимогам до кінцевих освітніх результатів [3].

Підводячи підсумок, вважаємо за доцільне надати рекомендації для впровадження моделі «перевернутого навчання» у початковій школі: при розробленні відеоматеріалів учителям бажано використовувати різні техніки; створити власний сайт або блог; для оцінювання навчальних досягнень пропонувати здобувачам освіти онлайн тести або вправи; чітко регламентувати

тривалість виконання навчальних завдань; продумати можливості доступу здобувачів освіти до відеоматеріалів; систематично оновлювати зміст дидактичного відеоматеріалу.

Список використаних джерел

1. Методичні матеріали для 3-х класів експериментальних закладів освіти НУШ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrschool/08/29/3-klas-nush.pdf>

2. Модель навчання «Перевернутий клас» : Змінюємо освітній процес. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://naurok.com.ua/post/model-navchannya-perevernutiy-klas-zminyuemo-osvitniy-proces>

3. Перевернуте навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/perevernute-navcanna-61118.html>

4. Перевернуте навчання як одна з ключових тенденцій освітніх технологій сучасності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/perevernute-navchannya-yak-odna-z-kliuchovikh-tend.html>

5. Перевернутий клас як шлях інтенсифікації навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : shewhenko.jimdofree.com/я-роблю-це-так/перевернуте-навчання/

6. Що таке перевернуте навчання? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teach-hub.com/scho-take-perevernute-navchannya/>